

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกระบวนการที่สำคัญทางการเมือง เป็นกลไกสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน หรือเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์และการสนับสนุนระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น และขณะเดียวกันผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้แทนของประชาชน

เริ่มแรกเมื่อเป็นสภาตำบล กฎหมายกำหนดให้กำนันเป็นประธานสภาตำบลโดยตำแหน่ง และต่อมาเมื่อสภาตำบลมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขณะนั้นเลือกจากสมาชิกสภาตำบล หรือเป็นการเลือกตั้งโดยอ้อมนั่นเอง

จนกระทั่งในช่วงปลายปี 2547 รัฐสภาได้ออกกฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงทุกประเภท และทุกระดับคือ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า 2547 : 72)

การเลือกตั้งทั่วประเทศในปี 2547 จำนวน 2,859 แห่ง จะมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงด้วยทั้งหมด คือนายก อบจ. 74 แห่ง (ยกเว้น อบจ. บุรีรัมย์ ซึ่งเลือกตั้งนายก อบจ. ไปเมื่อเดือนธันวาคม 2546) นายกเทศมนตรีเมืองพัทยา 1 แห่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร 9 แห่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง 12 แห่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 269 แห่ง และนายก อบต. รวม 2,493 แห่ง (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า 2547 : 73)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้นอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐเป็นของประชาชน หรือมาจากประชาชน องค์การทางการเมืองของรัฐจึงประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาและถือว่าได้รับการมอบหมายหรือไว้วางใจให้บริหารกิจการของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม

พินิจจรรยา นามวัฒน์ (2538 : 716 – 717) ได้สรุปคำนิยามของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง (Election) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนน ตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของตน เข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย บริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชน ทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหาร และปกครอง

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านประชาชน คือ เปิดโอกาสให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวผู้บริหาร
2. ด้านบริหารกิจการของประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาารมณ์และการสนับสนุนของประชาชน ซึ่งจะทำให้ระบบการเมืองและคณะผู้บริหารได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ระบบการเลือกตั้งที่เลือกผู้บริหารโดยตรงนั้น มีความสำคัญในแง่ที่จะก่อให้เกิดคุณค่าสำคัญ 7 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม เนื่องจาก ระบบการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ประชาชนใช้ในการมีส่วนร่วมตัดสินใจว่าใครจะเป็นผู้บริหารกิจการของบ้านเมือง และมีขอบเขตการบริหารกว้างขวางเพียงใด
2. ความเป็นตัวแทน เนื่องจาก การเลือกตั้งเป็นกลไกที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะเลือกบุคคลที่ตนคิดว่าจะสามารถเป็นตัวแทนในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของตน และเพื่อประโยชน์ของตน
3. ความเสมอภาค เนื่องจาก ระบบการเลือกตั้งเป็นกลไกในการถ่วงอิทธิพลของบุคคลประเภทต่าง ๆ ในอันที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองในบางประการ
4. ความเห็นชอบร่วม วิธีการกำหนดระดับและหน่วยที่ต้องจัดให้มีตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งการออกกฎหมายตีความคะแนนเสียงเป็นอัตราส่วนจำนวนที่นั่งที่ได้รับ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการแสดงความเห็นชอบร่วมกันของประชาชน
5. เสถียรภาพ เนื่องจาก ระบบการเลือกตั้งอาจส่งเสริมเสถียรภาพในการรวมกำลังกันทางการเมืองการปกครอง โดยอาจก่อให้เกิดหรือยับยั้งไม่ให้เกิดความแตกแยกได้ และโดยการทำให้รัฐบาลอ่อนแอแตกแยกและล้มลงได้

6. เสียข้งมาก หรือการปกครองโดยประชาชน เนื่องจากระบบการเลือกตั้งนั้นอาจช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งโปรแกรมต่างๆ และพรรคการเมืองให้มั่นคงและทำให้เป็นที่กระจ่างแจ้ง ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายได้ง่ายขึ้น หรืออาจทำให้ความสัมพันธ์เสื่อมคลายลงและไม่กระจ่างชัด ซึ่งจะเป็นการทำลายการมีส่วนร่วมของประชาชนลงได้

7. รัฐบาลที่เข้มแข็ง ระบบการเลือกตั้งอาจจะเสริมสร้างหรือขัดขวางการรวมพลังกันในอันที่จะเผชิญความยุ่งยากต่างๆ ให้ตลอดรอดฝั่งไปได้

จากคำนิยามข้างต้นหมายความว่า ในเรื่องของความร่วมมือ ความเป็นตัวแทนความเสมอภาค ความเห็นชอบร่วม เสถียรภาพ การปกครองโดยประชาชน และความเข้มแข็งของรัฐบาลนั้น การเลือกตั้งที่จะเป็นหลักประกันได้ดีที่สุด ก็คือ การเลือกตั้งที่เลือกผู้บริหารโดยตรง

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ ระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนได้โดยตรง กล่าวได้ว่าระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงนี้ มีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในปี 2521 โดยกรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรกที่นำระบบดังกล่าว มาใช้อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานคร เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีอยู่แห่งเดียวในประเทศไทย การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจึงไม่เป็นที่คุ้นเคยนักสำหรับคนไทย ต่อมาในปี 2543 จึงมีการประกาศใช้กฎหมายเทศบาลฉบับใหม่ ทำให้เทศบาล ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ในทุกจังหวัด ได้เริ่มทดลองใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจริง เป็นครั้งแรกในปี 2544 และเรียกระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในเทศบาลว่า เทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรี ในขณะที่เทศบาลในรูปแบบเดิมเรียกว่า เทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี ภายหลังจากต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายฉบับ หลายรูปแบบ ในปี 2546-2547 ทำให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของไทยใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และพัทยา ดังนั้น นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา กฎหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทย กำหนดให้ใช้วิธีเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงแล้วทั้งสิ้น รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง มักจะถูกเปรียบเทียบกับรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อมเสมอ เพราะรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อมนั้น ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งของสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่ประชาชนเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้แล้ว ยังมีผู้เปรียบเทียบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

กับแนวคิดที่ว่าด้วยฝ่ายบริหารท้องถิ่นเข้มแข็งอีกด้วย ซึ่งทั้งสองแนวคิดมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง (<http://th.wikipedia.org>)

วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เป็นครั้งแรกที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้มาด้วยการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน “หรือการเลือกผู้บริหารโดยตรงนั่นเอง” เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการประชาธิปไตยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น คือ “การเลือกตั้งที่ดีมีคุณภาพ” (จันทร์คณา มั่นคง 2547 : 2) หลายครั้งการเลือกตั้งกลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มนายทุน หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มุ่งหวังเข้ามาสร้างอำนาจทางการเมืองเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก เขาชนะ ไตรมาส (อ้างถึงใน จันทร์คณา มั่นคง 2547: 2) ในหลายกรณีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งมิได้นำผลการพิจารณานโยบายของผู้สมัครมาเป็นเครื่องตัดสินใจจะเลือกผู้ใด แต่กลับยึดเอาผลประโยชน์ที่ได้รับจากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น เงินทอง สิ่งของเพียงเล็กน้อย บางกรณีก็เลือกคนที่มีผู้บอกให้เลือก เลือกเพราะเป็นพรรคพวกเพื่อนฝูงกัน มิได้เลือกเพราะความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์สุจริต เมื่อพฤติกรรมของผู้เลือกตั้งเป็นเช่นไร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นก็ดี ก็จะมีพฤติกรรมอย่างเดียวกัน จึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการแก้ไขเยียวยา ปฎิรูปความคิดของประชาชนชาวไทยเจ้าของอำนาจธิปไตยกันโดยเร็ว (ประมวล รุจนเสรี 2547 : 69)

วิธีการดั้งเดิมอีกทางหนึ่งก็คือ ต้องมีระบบหัวคะแนน โดยอาศัยผู้มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทางจิตใจ และผู้มีอิทธิพลมืด เช่น พระ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าพ่อที่ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสถานะทางครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ (เว็นพระ) จะดีขึ้น ร่ำรวยขึ้น (ประมวล รุจนเสรี 2547 : 78) พระสงฆ์ นับว่ามีอิทธิพลทางจิตใจต่อประชาชนในชุมชนนั้นๆ ด้วยแรงศรัทธาทำให้เกิดการยอมรับและส่งผลต่อการขึ้นนำต่างๆ

อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย 11 ตำบล คือ ตำบลพระอาจารย์ ตำบลบึงศาล ตำบลศิระกระบือ ตำบลโพธิ์แทน ตำบลบางสมบูรณ์ ตำบลทรายมูล ตำบลบางปลากด ตำบลบางลูกเสือ ตำบลชุมพล ตำบลคลองใหญ่ และตำบลองครักษ์

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 นั้นเนื่องจาก

1. ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเลือกตั้งครั้งนี้ตั้งแต่การรับสมัคร จนถึงวันสุดท้าย คือวันเลือกตั้ง และได้เฝ้าสังเกตการลงคะแนน และการนับคะแนนจนแล้วเสร็จ
2. การศึกษาเพียงตำบลเดียว ซึ่งสามารถศึกษาได้ละเอียดมากกว่าและอาจใช้เป็นบรรทัดฐานหรือตอบคำถามให้กับตำบลอื่นๆ ในทำนองเดียวกันได้

3. ความแตกต่างทางด้านศาสนา ตำบลชุมพลมีผู้นับถือศาสนาอิสลามมากกว่า 80% ขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล หมายเลข 1 นับถือศาสนาพุทธ หมายเลข 2 นับถือศาสนาอิสลาม ขณะที่ผู้แพ้การเลือกตั้งคือ ผู้นับถือศาสนาอิสลาม เป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ควรศึกษา

4. สภาพการเมืองของตำบลชุมพล ซึ่งมีการต่อสู้ทางการเมืองสูง โดยที่การแข่งขันทางการเมือง ได้ถูกแบ่งออกเป็นสองขั้วสองฝ่ายอย่างชัดเจน จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ชวนศึกษาหรือทำการวิจัย

การเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน กลายเป็นฐานเสียงอันสำคัญของการเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นที่สังเกตได้ว่าเมื่อมีการเลือกตั้งท้องถิ่นเกิดขึ้นครั้งใด มักจะพบว่า มีการสนับสนุนจากนักการเมืองระดับชาติ หรือในอีกด้านหนึ่งนักการเมืองระดับชาติจะเลือกให้กลุ่มใดเป็นฐานเสียง ก็จะประเมินจากฐานเสียงของผู้มีโอกาสมานักการเมืองท้องถิ่น และจะสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นการผูกขาดทางการเมือง

การเลือกตั้งท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับใดนับตั้งแต่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, อบต. พบว่า มีการต่อสู้กันอย่างรุนแรงในทุกๆ ด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับเลือกตั้งในอดีต เช่นเดียวกัน สำหรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 นั้น มีการต่อสู้และแข่งขันทางการเมืองอย่างรุนแรงมาก และแบ่งการเมืองออกเป็น 2 ขั้ว 2 ฝ่าย อย่างชัดเจน มีการใช้ทั้งกลยุทธ์ ทั้งเล่ห์เหลี่ยม ทั้งกุศโลบาย มีการชิงไหวชิงพริบกันเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดการเลือกตั้ง

นับเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่น่าจะได้รับการบันทึก การตีแผ่ หรือนำเสนอเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป หรือกับบุคคลที่มีแนวคิดที่จะก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมือง โดยเฉพาะนักการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น ต้องยอมรับว่าพื้นฐานเชิงวิชาการมีค่อนข้างน้อย หากได้มีการศึกษาเตรียมตัวปรับตัว หรือมีการประเมินตนเองก่อนโดยอาศัยประสบการณ์ ข้อเท็จจริง ข้อมูลเชิงวิชาการ ประกอบกัน ย่อมช่วยให้การลงสมัครรับเลือกตั้งประสบความสำเร็จคือได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง อีกทั้งจะช่วยให้มีจุดยืนที่เข้มแข็งในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 เพื่อรวบรวมปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง โดยทำการศึกษาย่างลึกซึ้งรอบด้าน โดยที่ผู้วิจัยมีส่วนในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งนั้น ได้เข้าร่วมกิจกรรมการณรงค์หาเสียงต่างๆ อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่จะเสริมให้หาคำตอบการวิจัยได้ต้องแท้มากยิ่งขึ้น และมุ่งหวังว่างานวิจัยครั้งนี้

จะเป็นประโยชน์กับบุคคลทั่วไปที่จะก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมือง หรือแม้กับผู้ที่ป็นนักการเมืองอยู่แล้วทุกท่าน เพราะนักการเมืองนั้นจะมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นตัวกำหนด จึงต้องมีการต่อสู้ และแข่งขันอยู่ตลอดเวลา ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์ต่างๆ หากต้องการชนะการเลือกตั้ง หรือการหักล้างปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้แพ้การเลือกตั้งให้ได้ และที่สำคัญคือเป็นการช่วยให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยภายในที่ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548

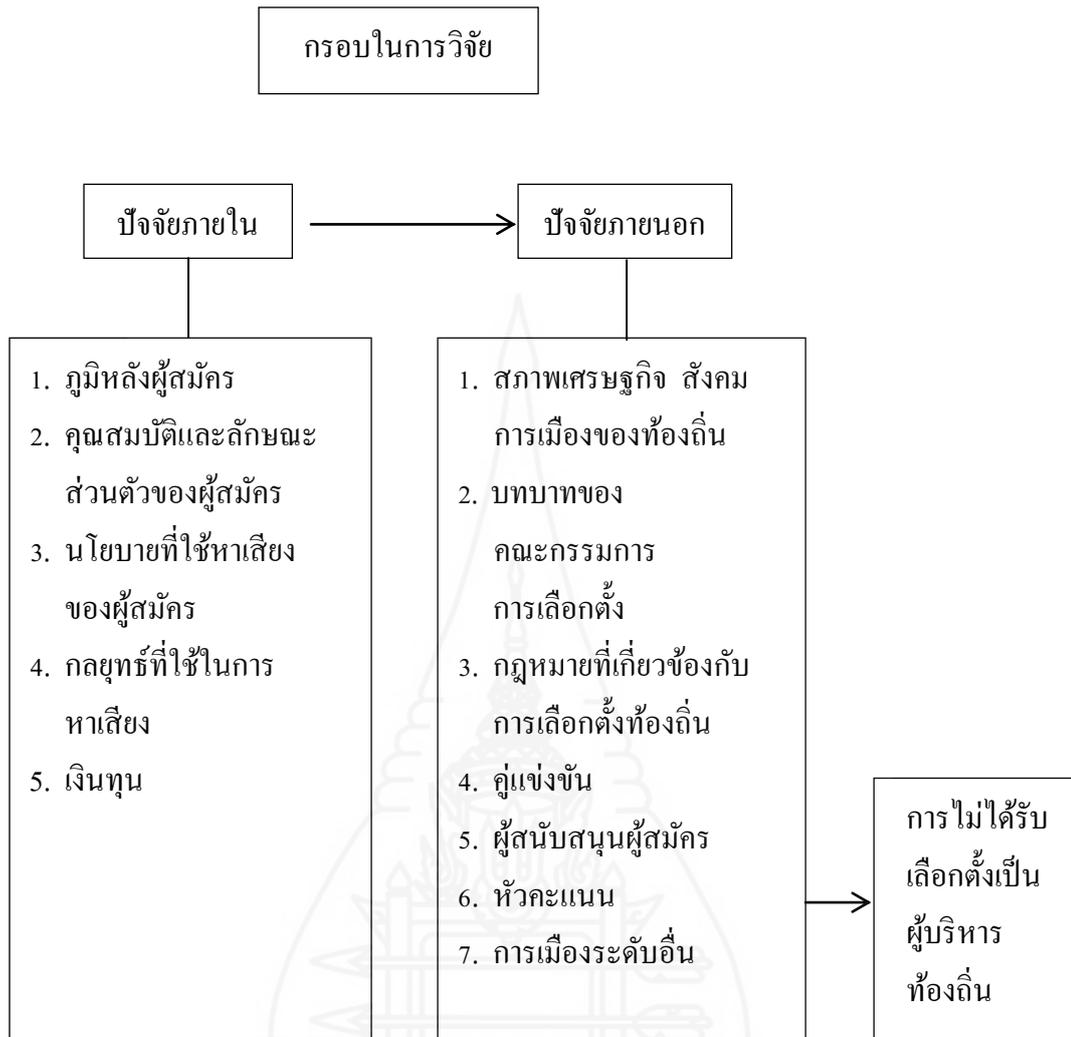
2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้ในการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง ศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548” ไว้ 3 ส่วน คือ

- 3.1 การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีทางการเมือง
- 3.2 การศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 การศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไป ข้อมูลพื้นฐานของตำบลชุมพลและการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ของตำบลชุมพล

จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น จึงขอสรุปเป็นกรอบในการทำวิจัยตามภาพที่ 1.1 แสดงกรอบในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่คือตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และประชากร คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง และผู้สนับสนุนผู้สมัคร

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ

4.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทางการเมืองและทฤษฎีการเมือง แนวคิดด้านประชาธิปไตย ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอื่น แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและลักษณะของผู้นำในชนบทของไทย และการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น

4.2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 การศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของตำบลชุมพล อ.องครักษ์ จ.นครนายก และการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของตำบลชุมพล อ.องครักษ์ จ. นครนายก

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ประมาณ 1 ปี โดยนับตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2551-30 พฤศจิกายน 2552

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ปัจจัยสำคัญที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้สมัครไม่ได้รับการเลือกตั้ง ประกอบด้วยปัจจัยภายในของผู้สมัคร ได้แก่ ภูมิหลังของผู้สมัคร คุณสมบัติ และลักษณะส่วนตัวของผู้สมัคร นโยบายที่ใช้หาเสียงของผู้สมัคร กลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียง เงินทุนและปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองท้องถิ่น บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น คู่แข่งขัน ผู้สนับสนุนผู้สมัคร หัวคะแนน และการเมืองระดับอื่น

5.2 ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายถึง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 ซึ่งมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 “มาตรา 58 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น”

5.3 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนทั้งชายและหญิง ที่มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง และในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้าย เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

5.4 วันเลือกตั้ง หมายถึง วันที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก คือวันที่ 31 กรกฎาคม 2548

5.5 เขตเลือกตั้ง หมายถึง เขตเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก รวม 1 เขต

5.6 หน่วยเลือกตั้ง หมายถึง สถานที่ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งมีทั้งหมด 8 หน่วยเลือกตั้ง ตามเขตหมู่บ้านของตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 8)

5.7 ภูมิหลังของผู้สมัคร หมายถึง สถานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์กับเครือญาติ ความสัมพันธ์กับชุมชน บทบาทและผลงานทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองตั้งแต่อดีต จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

5.8 คุณสมบัติและลักษณะส่วนตัวของผู้สมัคร หมายถึง ลักษณะอันเป็นการเฉพาะของผู้สมัคร ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา บุคลิกภาพ ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น

5.9 นโยบายที่ใช้หาเสียงของผู้สมัคร หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ผู้สมัครนำเสนอในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

5.10 กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง วิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือหมายถึงเล่ห์เหลี่ยม (trick) ที่ผู้สมัครแต่ละคนนำมาใช้ในการหาเสียง โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง การวางแผน การจัดเตรียมทีมงานเพื่อช่วยในการหาเสียง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ตลอดจนพฤติกรรมในการหาเสียง การกำหนดหัวคะแนน และรวมหมายถึงบทบาทที่มีต่อผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และต้องสงวนไว้ซึ่งข้อขัดแย้งนานาประการ

5.11 สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในท้องถิ่น หมายถึง ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

5.12 บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยนับตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัคร การดำเนินการรับสมัคร การประกาศรับรองผู้สมัคร การแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง การควบคุม และบริหารการเลือกตั้งจนเสร็จสิ้น การนับคะแนน รวมทั้งการประกาศรับรองหรือไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง และรวมถึงอำนาจในการให้ใบแดง-ใบเหลือง แก่ผู้สมัครเป็นต้น

5.13 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงหรือถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

5.14 คู่แข่งขัน หมายถึง ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล เฉพาะผู้สมัครเบอร์ 1 เท่านั้น

5.15 ผู้สนับสนุนผู้สมัคร หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีศักยภาพสูงต่อท้องถิ่นนั้นๆ ไม่ว่าจะด้วยคุณลักษณะส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และภาวะผู้นำ นับเป็นกลไกสำคัญซึ่งจะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งชนะหรือแพ้การเลือกตั้งได้

5.16 หัวคะแนน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่หาเสียงช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนนมักเป็นกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่น เป็นผู้มีชื่อเสียงโดดเด่นทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายทุน หรือแม่กระทั่งนักเลง เป็นต้น หัวคะแนนมักจะเป็นผู้ที่รู้จักประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างกว้างขวาง สามารถชักจูงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคล้อยตามได้

5.17 การเมืองระดับอื่น หมายถึง การเมืองในระดับชาติ และการเมืองท้องถิ่นในระดับอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือแม่กระทั่งในส่วนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

5.18 การไม่ได้รับเลือกตั้ง หมายถึง การได้ผลคะแนนการเลือกตั้งที่ต่ำกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง

5.19 การได้รับเลือกตั้ง หมายถึง การได้ผลคะแนนสูงสุด และ กต. ได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งด้วยแล้ว

5.20 เงินทุนของผู้สมัคร หมายถึง ทรัพยากรทางการเงินของผู้สมัคร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 ไม่ได้รับการเลือกตั้ง

6.2 ทราบถึงแนวโน้มทางการเมือง และปรากฏการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

6.3 เป็นประโยชน์กับหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่กำหนด และควบคุมการเลือกตั้ง จะได้รับทราบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอย่างกว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม และเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย

6.4 เป็นข้อมูลเชิงวิชาการกับบุคคลทั่วไป และกับผู้ที่มีความสนใจที่จะก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมือง ได้ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินตนเอง และอีกทั้งยังสะท้อนให้นักการเมืองท้องถิ่น ได้มีจุดยืน ทศนคติ และแนวคิดในการต่อสู้ทางการเมืองอย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นของตนต่อไป

6.5 เป็นประโยชน์กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง นั่นหมายถึงว่า ถ้าสามารถแก้ไขจุดอ่อนที่ทำให้ไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือแพ้การเลือกตั้ง ก็จะพบจุดแข็งที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งได้ในที่สุด

